

Kennisdossier: predatie van weidevogels

Inleiding

Weidevogelnesten zijn kwetsbaar voor predatie omdat de nesten open op de grond liggen. De kuikens scharrelen gedurende een maand zelf hun eten bij elkaar en zijn daardoor ook kwetsbaar voor predatie. Hierdoor zijn weidevogellegfels meerdere maanden kwetsbaar voor predatie door bijvoorbeeld roofvogels, vossen en marterachtigen. De predatiedruk op weidevogels neemt steeds meer toe in Nederland. Predatie is afhankelijk van de predatorsamenstelling, het landschap maar ook van het weidevogelbeheer. In dit dossier kunt u meer lezen over predatie van weidevogellegfels en hoe dit met aanpassingen in het landschap en het beheer verminderd kan worden.

- [Factsheet predatie Vogelbescherming](#)

Predatoronderzoek

De hermelijn, steenmarter en vos lijken de belangrijkste predatoren van weidevogellegfels te zijn. Er zijn nog veel meer mogelijke predatoren van weidevogels en dit kan sterk verschillen per gebied. Monitoring is daarom noodzakelijk om inzicht te krijgen in de predatiedruk in een gebied. Het is allereerst belangrijk om te achterhalen of de populatie weidevogels last heeft van predatie. Wanneer blijkt dat de aanwas van jonge vogels lager is dan 65% in een geschikt weidevogelgebied, dan moet de reden van achteruitgang onderzocht worden. Eventuele predatoren van legfels kunnen worden gemonitord met behulp van wildcamera's. Voor predatie van de kuikens is het lastig om de predator op camera vast te leggen. Het plaatsen van zenders aan kuikens is een optie maar dit is arbeidsintensief en kostbaar. Daarnaast kunnen zenders worden geplaatst op predatoren om hun gedrag in kaart te brengen.

- [De praktijkbijsluiters bij het rapport Predatieproblematiek bij weidevogels](#)
- [Teunissen et al., 2020. Predatieproblematiek bij weidevogels. Sovon.](#)
- [Van der Wal, J., & W. Teunissen \(2018\). Boerenlandvogels en predatie: een update van de huidige kennis. Sovon Vogelonderzoek Nederland.](#)

Een voorbeeld van onderzoek waarin monitoring en landschapsgebruik samen komen:

- [Jonge Poerink B. & J.J.A. Dekker, 2020. Terreingebruik steenmarters in weidevogelgebieden in Fryslân en Groningen – 2020. Ecosensys / Jasja Dekker Dierecologie, Zuurdijk / Arnhem.](#)

Adviezen voor landschap

Een open landschap is minder aantrekkelijk voor veel predatoren omdat zij hier minder schuilplekken kunnen vinden dan in gebieden met bosjes. Het verwijderen of verminderen van bosjes kan echter leiden tot mogelijk meer predatie wanneer de nesten voor de predatoren beter zichtbaar worden. Dit betekent dat het meer open maken van het landschap op een grotere schaal moet gebeuren om zo het gehele gebied minder aantrekkelijk te maken voor predatoren.

- [Tamis, W. L., & Heemskerk, P. \(2020\). A longitudinal study of the effects of trees, geese and avian predators on breeding wader meadow birds: the case of the Demmerik polder, the Netherlands. *European Journal of Wildlife Research*, 66\(5\), 1-12.](#)
- [Kelly, L. A., Douglas, D. J. T., Shurmer, M. P., & Evans, K. L. \(2020\). Upland rush management advocated by agri-environment schemes increases predation of artificial wader nests. *Animal Conservation*.](#)

- Laidlaw, R.A., J. Smart, M. A. Smart and J.A. Gill, (2017). Scenarios of habitat management options to reduce predator impacts on nesting waders. *Journal of applied Ecology* 54, 1219-1229.

Adviezen voor beheer

Voor het tegengaan van predatie is goed weidevogelbeheer heel belangrijk omdat onderzoek heeft aangetoond dat predatie lager is wanneer de dichtheid weidevogels groter is. Hierdoor kunnen de vogels zich beter beschermen tegen de predatoren.

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat mozaïekbeheer met variatie in hoge en lage vegetatie leidt tot een lagere predatiekans voor weidevogels. Op deze manier hebben de vogels en kuikens kans om te schuilen in hogere vegetatie en te foerageren in lagere vegetaties. Daarnaast leidt het onder water zetten van stukken land ook tot een afname van predatie. Hierdoor zal het land minder goed bereikbaar zijn voor zoogdieren, vooral voor de steenmarter en hermelijn.

- Møller, A. P., Thorup, O., & Laursen, K. (2018). Predation and nutrients drive population declines in breeding waders. *Ecological Applications*, 28(5), 1292-1301.

Het weren van predatoren

Wanneer de vos een belangrijke predator in een gebied is, kan het zinvol zijn om het gebied uit te rasteren met een elektrisch raster tegen vossen. Het is belangrijk dat vooraf is vastgesteld dat de vos de belangrijkste predator is in het uit te rasteren gebied, omdat uitrasteren erg arbeidsintensief is. Daarnaast is het belangrijk om het effect van het raster op de predatie in het gebied goed te monitoren. Aan de hand daarvan kan geëvalueerd worden en beter bepaald worden of het raster zinvol is in het gebied. Tot slot is het belangrijk om het land zo goed mogelijk in te richten voor de kuikens. Wanneer er niet voldoende voedsel is voor de kuikens zal het beperken van predatie weinig tot geen nut hebben.

De meeste predatoren mogen niet worden bejaagd omdat ze beschermd zijn. Maar de vos mag wel worden bejaagd. Afschot lijkt op het moment minder succesvol te zijn dan het uitrasteren van gebieden tegen vossen. Het is namelijk vrijwel onmogelijk om alle vossen in een gebied af te schieten. Een raster is daarom effectiever. Het is belangrijk te realiseren dat andere predatoren in het gebied de rol van vos over kunnen nemen als predator van weidevogels. Dit maakt het belangrijk om goed onderzoek te doen naar de predatorsamenstelling en interactie tussen predatoren, voordat overgegaan wordt op het weren of bejagen van vossen.

Voor meer informatie:

- o [Veldervaringen met elektrisch uitrasteren](#)